Euroopa Liidu
Teataja

ET
L-seeria

2026/1124

27.5.2026

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2026/1124,

26. mai 2026,

valge suhkru saamiseks kasutatava toor-roosuhkru seestöötlemisprotseduuri peatamise kohta

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007, ([1]) eriti selle artiklit 195 ja artikli 229 lõiget 2,

ning arvestades järgmist:

(1) Määruse (EL) nr 1308/2013 artiklis 195 on sätestatud komisjoni võimalus peatada seestöötlemise tolliprotseduur, kui see häirib või võib häirida liidu turgu. Kõnealuses artiklis sätestatud meede on üldkohaldatav meede, mille komisjon kehtestab rakendusmäärusega.

(2) Seestöötlemine on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013 ([2]) artiklis 256 sätestatud tolli eriprotseduur, mille kohaselt võib liiduvälist kaupa kasutada liidu tolliterritooriumil tollimaksuvabalt ühe või mitme töötlemistoimingu käigus enne selle reeksportimist või liidu tolliterritooriumil vabasse ringlusse lubamist, võttes arvesse kohaldatavaid imporditollimakse ja muid makse. Liidu ettevõtjad peavad seestöötlemisprotseduuri kasutamiseks taotlema luba vastavalt kõnealuse määruse artikli 211 lõikele 1.

(3) Seestöötlemise puhul on kaks protseduuri: liiduvälist kaupa võib importida, töödelda ja lõpuks reeksportida (IM-EX) või ettevõtjad võivad taotleda eelnevat ekspordiluba liidust pärit ekvivalentkaubast saadud töödeldud toodetele ning pärast mida võib piiratud aja jooksul tollimaksuvabalt liitu importida ekvivalentkaubaga asendatavat liiduvälist kaupa ja lubada see vabasse ringlusse liidu tolliterritooriumil (EX-IM). Suhkru puhul lubatakse komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2015/2446 ([3]) lisaga 71-04 kasutada ekvivalentkaupa CN-koodide 1701 13 90 ja 1701 14 90 alla kuuluva liiduvälise toor-roosuhkru ja CN-koodi 1212 91 80 alla kuuluva suhkrupeedi vahel, tingimusel et saadakse CN-koodi 1701 99 10 alla kuuluvad töödeldud tooted (valge suhkur).

(4) Tollimaksuvaba toorsuhkru importija võib olla rafineeritud suhkru eksportijast erinev ettevõtja ja ta võib asuda teises liikmesriigis. Seepärast võib valge suhkru või töödeldud tootes sisalduva suhkru eksport kaasa tuua tollimaksuvaba liiduvälise toorsuhkru impordi muusse liikmesriiki kui see, kus toimus esialgne eksport. Seestöötlemise juhtpõhimõte on, et tollimaksuvabalt imporditud kaupade kogused on tasakaalus neid kaupu sisaldavate töödeldud kaupade vastava ekspordiga. Kui import toimub teises liikmesriigis, võib seestöötlemise korral suhkru eksport ühest liikmesriigist siiski suurendada suhkru kättesaadavust teises liikmesriigis ja mõjutada liidusisest kaubandust.

([1]) ELT L 347, 20.12.2013, lk 671, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj.

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/952/oj).

([3]) Komisjoni 28. juuli 2015. aasta delegeeritud määrus (EL) 2015/2446, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 952/2013 seoses liidu tolliseadustiku teatavaid sätteid täpsustavate üksikasjalike eeskirjadega (ELT L 343, 29.12.2015, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2015/2446/oj).

(5) Mis puudutab liidu suhkruturgu tervikuna, siis Eurostati kaubandusstatistika näitab, et seestöötlemisprotseduuri alusel toimuv import on viimase kolme turustusaasta jooksul suurenenud. Turustusaastal 2022/2023 imporditi 393 371 tonni toorsuhkrut ja 236 201 tonni valget suhkrut. Turustusaastal 2024/2025 suurenes toorsuhkru import 587 472 tonnini, samas kui valge suhkru import vähenes 154 915 tonnile, mis tähendab, et seestöötlemisprotseduuri alusel imporditud suhkru üldkogus oli 742 387 tonni, mis vastab 5 %-le liidu turu nõudlusest.

(6) Turustusaasta 2025/2026 esimese kolme kuu jooksul imporditi seestöötlemisprotseduuri alusel 257 405 tonni toorsuhkrut ja 61 537 tonni valget suhkrut. Võrreldes turustusaasta 2024/2025 esimese kolme kuuga suurenes seestöötlemisprotseduuri kasutamine 43 %. Kui selline import jätkub, võib seestöötlemisprotseduuri alusel toimuv import kogu turustusaasta jooksul moodustada 8 % liidu hinnangulisest nõudlusest turustusaastal 2025/2026.

(7) Teave, mis sisaldub komisjoni rakendusmääruse (EL) 2017/1185 ([4]) alusel esitatud liikmesriikide teadetes valge suhkru hindade ning suhkrupeedi ja valge suhkru tootmiseks haritava maa kohta, näitab, et hiljutine kõrgete suhkruhindade periood suurendas selle põllukultuuri majanduslikku atraktiivsust, mistõttu suurenes suhkrupeedi põldude pindala turustusaastatel 2023/2024 ja 2024/2025. Vastav valge suhkru toodang suurenes 15,6 miljonilt tonnilt 2023/2024. turustusaastal 16,6 miljonile tonnile 2024/2025. turustusaastal. Samal perioodil püsis liidu nõudlus stabiilselt 15,3 miljoni tonni juures.

(8) Parem kättesaadavus, nõudluse paigalseis ja maailmaturuhindade järsk langus on toonud kaasa valge suhkru keskmise hinna languse liidus alates 2024. aasta algusest. Viimane kättesaadav liidu keskmine hind oli 2025. aasta jaanuaris 516 eurot tonni kohta, langedes selle kõrgeimalt tasemelt (856 eurot tonni kohta) 2023. aasta detsembris.

(9) Mitu liidu turuosalist on reageerinud ülepakkumisele, vähendades suhkrupeedi ja valge suhkru tootmist liidus. Turustusaastal 2025/2026 vähenes suhkrupeedikasvatuseks kasutatava maa pindala 12 %. Soodsate kasvutingimuste tõttu vähenes valge suhkru hinnanguline toodang siiski vaid 3 % ja on 16 miljonit tonni. Võttes arvesse olukorda maailmaturul, eeldatakse, et suur osa ülemäärasest toodangust lisandub juba niigi märkimisväärsetele liidu suhkruvarudele, mis rakendusmääruse (EL) 2017/1185 kohaselt esitatud liikmesriikide teadete kohaselt oli turustusaasta 2024/2025 lõpus 2,3 miljonit tonni võrreldes 1,5 miljoni tonniga turustusaasta 2022/2023 alguses.

(10) Lisaks suhkrupeedikasvatuseks kasutatava pindala vähendamisele on tureaktsioon nähtav ka valge suhkru suurenenud ekspordis. Eurostati kaubandusstatistika ajavahemiku 2022/2023–2024/2025 kohta näitab, et liidu suhkruturg on liikunud netoimpordilt netoekspordile. Sel perioodil suurenes suhkru tavapärane eksport 0,6 miljonilt tonnilt 1,6 miljonile tonnile, samal ajal kui tavapärane import vähenes 2,3 miljonilt tonnilt 0,6 miljonile tonnile. See kajastab vähenenud vajadust kolmandatest riikidest pärit suhkru järele liidu turul ja liidu toodangu ülejääki.

(11) Eurostati kaubandusstatistika kohaselt vähenes turustusaastate 2022/2023 ja 2024/2025 jooksul tava- ja seestöötlemise protseduuri alusel toimuv suhkruimport kokku 3 miljonilt tonnilt 1,4 miljonile tonnile. Seestöötlemisprotseduuri alusel toimunud import moodustas aga 2024.–2025. aastal 54 % suhkru koguimpordist, kusjuures 2022.–2023. aastal oli see 21 %. Turustusaasta 2025/2026 esimesel kolmel kuul moodustas seestöötlemisprotseduuri alusel toimunud import 58 % koguimpordist. Sellest tulenevalt on suurem seestöötlemise kasutamine üha enam tõrjunud kõrvale nõudluse liidust pärit suhkru järele ning vähendanud tavapärase impordi vähenemise ja tavapärase ekspordi suurenemise mõju turule.

([4]) Komisjoni 20. aprilli 2017. aasta rakendusmäärus (EL) 2017/1185, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EL) nr 1307/2013 ja (EL) nr 1308/2013 rakenduseeskirjad seoses komisjonile edastatava teabe ja dokumentidega ning millega muudetakse mitut komisjoni määrust ja tunnistatakse mitu määrust kehtetuks (ELT L 171, 4.7.2017, lk 113, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2017/1185/oj).

(12) Lisaks avaldab üleminek suhkru tavapäraselt impordilt seestöötlemisprotseduuri alusel toimuvale impordile täiendavat survet keskmisele hinnale liidus, kuna seestöötlemisprotseduuri alusel toimuva impordi keskmine impordiväärtus (CIF-väärtus) on väiksem kui tavapärase impordi keskmine CIF-väärtus. Seestöötlemine võimaldab liidu ettevõtjatel importida suhkrut tollimaksuvabalt konkurentsivõimelisematest päritoluriikidest kui need, millel on soodustingimustel juurdepääs liidu turule. Eelkõige avaldab liidu suhkruhindadele survet sellise toorsuhkru impordi suurenev osakaal, mida saab EX-IMi seestöötlemise protseduuri korral rafineerida ja liidu siseturul vabasse ringlusse lubada, kuna see muudab turu maailmaturu madalate hindade suhtes haavatavamaks ja põhjustab viivitusi turu taastumisel. Samuti vähendab see läbiräägitud kahe- ja mitmepoolsete kaubanduslepingute alusel hoolikalt läbimõeldud turulepääsukorra tõhusust, kui suhkrut käsitatakse tundliku tootena, nagu nõudis suhkruküsimustega tegelev kõrgetasemeline töörühm oma 5. juuli 2019. aasta aruandes ([5]).

(13) Näiteks turustusaastal 2024/2025 oli seestöötlemisprotseduuri alusel imporditud CN-koodi 1701 14 90 alla kuuluva toor-roosuhkru keskmine CIF-väärtus 469 eurot tonni kohta, samas kui CN-koodi 1701 14 10 alla kuuluva toor-roosuhkru tavapärase impordi keskmine CIF-väärtus oli 604 eurot tonni kohta. CIF-hinnad arvutatakse kõnealuse impordi väärtuse ja mahu alusel vastavalt Eurostati kaubandusstatistikale. Tavapärase impordi puhul kuulub valge suhkru saamiseks imporditav toor-roosuhkur CN-koodi 1701 14 10 alla ja selle suhtes kohaldatakse lõppkasutus-protseduuri. Seestöötlemisprotseduuri korral kasutatakse valge suhkru saamiseks imporditava toor-roosuhkru puhul CN-koodi 1701 14 90.

(14) Kuigi seestöötlemisprotseduuri alusel toimuvat suhkru importi tasakaalustatakse töödeldud toodete ekspordiga, tõrjub seestöötlemise ülemäärane kasutamine, eelkõige toor-roosuhkru import valge suhkru saamiseks, nõudluse liidu päritolu suhkru järele liidu turul välja. See nõrgendab liidu suhkrutootjate läbirääkimispositsiooni, aeglustab lepingute sõlmimist ning suurendab varude kogunemise ja allahindlusega müügi tõenäosust. See omakorda võib mõjutada hinnakujundust ja müügi kavandamist liidu turul ning seega põhjustada turuhäireid.

(15) Eespool kirjeldatu põhjal leiab komisjon, et liidu suhkruturgu häirib ja võib veelgi häirida seestöötlemisprotseduuri alusel toimuva impordi pidevalt kasvav osakaal, eelkõige valge suhkru saamiseks kasutatava toor-roosuhkru puhul, mille CIF-väärtus on olnud väiksem kui tavapärase impordi CIF-väärtus ja märkimisväärselt väiksem kui liidu keskmine hind.

(16) Seepärast tuleks peatada seestöötlemisprotseduuri kasutamine suhkrusektoris valge suhkru saamiseks kasutatava toor-roosuhkru puhul. Arvestades, et seestöötlemisprotseduuri alusel toimuva impordi kasv puudutab peamiselt toor-roosuhkru importi, mis moodustab suurima osa seestöötlemise kogukasutusest ja mille hinnaerinevus võrreldes tavapärase impordiga on suurim, on proportsionaalne peatada seestöötlemisprotseduuri kasutamine ainult osaliselt, st ainult valge suhkru saamiseks kasutatava toor-roosuhkru puhul.

(17) Selleks et vältida turu edasist häirimist, tuleks alates käesoleva määruse *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päevast peatada uute lubade andmine CN-koodide 1701 13 90 ja 1701 14 90 alla kuuluva sellise toorsuhkru seestöötlemiseks, mida kasutatakse valge suhkru saamiseks, ja suhkru kasutamiseks ekvivalentkaubana, nagu on kirjeldatud delegeeritud määruse (EL) 2015/2446 lisas 71-04. Selleks, et säilitada õiguskindlus ja hoida ära juba antud lubade alusel kehtivate lepinguliste kohustuste täitmise katkemist, tuleks ette näha 30-päevane üleminekuperiood, mille järel tuleks peatada kehtivad load, mis annavad õiguse kasutada toor-roosuhkru puhul seestöötlemist või kasutada ekvivalentkaupa.

(18) Võttes arvesse turustusaasta 2025/2026 tootmisprognoose ja turustusaastasse 2026/2027 üle kantavaid kogunenud varusid, võib seestöötlemisprotseduuri alusel toimuv import eeldatavasti turgu häirida ka pärast jooksva turustusaasta 2025/2026 lõppu. Seepärast on asjakohane peatada toor-roosuhkru seestöötlemise kord 12 kuuks kuni 27. maini 2027. Komisjon vaatab peatamise mõju läbi kuue kuu jooksul alates selle jõustumise kuupäevast.

(19) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas põllumajandusturgude ühise korralduse komitee (põllukultuuride ja oliiviõli allrühm) arvamusega,

([5]) https://agriculture.ec.europa.eu/farming/crop-productions-and-plant-based-products/sugar_en.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

1. Alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast peatatakse seestöötlemisprotseduuri kasutamine CN-koodide 1701 13 90 ja 1701 14 90 alla kuuluva toor-roosuhkru suhtes, mida kasutatakse CN-koodi 1701 99 10 alla kuuluvate töödeldud toodete (valge suhkur) saamiseks.

2. Lõiget 1 ei kohaldata impordi suhtes, mis toimub seestöötlemisprotseduuri alusel 30 päeva jooksul alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast sel kuupäeval kehtivate lubade alusel.

Artikkel 2

Kuue kuu jooksul alates käesoleva määruse jõustumisest vaatab komisjon läbi artiklis 1 sätestatud peatamise mõju ja võtab kõik vajalikud asjakohased meetmed.

Artikkel 3

Käesolev määrus jõustub *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval.

Seda kohaldatakse kuni 27. maini 2027.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel, 26. mai 2026

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN